

Δύο κείμενα για την εξωτερική πολιτική

1) Εξωτερική πολιτική Τουρκίας

2) Εξωτερική πολιτική Ελλάδας

1) Εξωτερική πολιτική Τουρκίας

Αποσπάσματα για την εξωτερική πολιτική της Τουρκίας, από το βιβλίο **Αχμέτ Νταβούτογλου, «Το στρατηγικό βάθος»**, Δ' έκδοση, Εκδ. Ποιότητα, Αθήνα 2010.

-Η Ιστορία και ο πολιτισμός παίζουν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση του διεθνούς οράματος της χώρας. Σε όλη τη διάρκεια της Ιστορίας δεν έχει υπάρξει μόνιμο σύνορο. Η ανάπτυξη της τεχνολογίας αλλάζει τα δεδομένα και τους συσχετισμούς δύναμης μεταξύ των χωρών.

-Κοινωνίες με ριζικά αποδυναμωμένη και φθαρμένη εθνική συνείδηση δεν έχουν πεδίο στρατηγικής λογικής, θέτουν σε κίνδυνο την ιστορική τους ύπαρξη, περιθωριοποιούνται στη διεθνή σκακιέρα.

-Πρέπει να διευκρινίσουμε πρώτα απ' όλα ότι το Οθωμανικό κράτος ήταν το κρατικό μόρφωμα της μοναδικής πολιτισμικής περιοχής που συστάθηκε στον αντίποδα της Ευρώπης και το οποίο άσκησε απευθείας την εξουσία του.

-Η Ελλάδα είναι μία χώρα την οποία η Τουρκία οφείλει να ακολουθεί κατά πόδας. Η Τουρκία θεωρεί την τουρκική εισβολή στην Κύπρο το 1974 ως «ειρηνευτική επιχείρηση».

-Η Κύπρος κατέχει μία κεντρική θέση παγκοσμίως από την άποψη της ίσης σχεδόν απόστασης που απέχει από την Ευρώπη, την Ασία και την Αφρική, βρίσκεται μαζί με την Κρήτη πάνω σε έναν άξονα όπου τέμνονται και οι υδάτινες αρτηρίες... Μία χώρα που παραμελεί την Κύπρο δεν είναι δυνατόν να έχει έναν αποφασιστικό λόγο στις παγκόσμιες πολιτικές, διότι αυτό το μικρό νησί μπορεί να επηρεάσει άμεσα τους στρατηγικούς συνδέσμους μεταξύ Ασίας και Αφρικής, Ευρώπης και Αφρικής και Ευρώπης και Ασίας.

-Η σημασία της Κύπρου είναι τέτοια ώστε «ακόμη κι αν δεν υπήρχε ούτε ένας μουσουλμάνος Τούρκος εκεί, η Τουρκία όφειλε να διατηρεί ένα Κυπριακό ζήτημα. Καμία χώρα δεν μπορεί να μείνει αδιάφορη σε ένα τέτοιο νησί που βρίσκεται στην καρδιά του ζωτικού της χώρου».

-Κάθε τέμενος που γκρεμίζεται στα Βαλκάνια, κάθε ισλαμικός θεσμός που εκλείπει, κάθε εθιμικό στοιχείο που εξαφανίζεται από πολιτισμική άποψη αποτελούν και έναν θεμέλιο λίθο ο οποίος αφαιρείται από την επιρροή που μπορεί να ασκήσει η Τουρκία σε αυτή την περιοχή πέραν των συνόρων της. Η βάση της πολιτικής επιρροής της Τουρκίας στα Βαλκάνια είναι τα οθωμανικά κατάλοιπα, που είναι οι μουσουλμανικές κοινότητες... Στο νομικό αυτό πλαίσιο η Τουρκία πρέπει να επιδιώκει συνεχώς την εξασφάλιση εγγυήσεων που θα τις παρέχουν το δικαίωμα παρέμβασης στα ζητήματα που αφορούν τις μουσουλμανικές μειονότητες των Βαλκανίων.

-Πρέπει επίσης να διαμορφωθούν τα διπλωματικά και πραγματικά μέσα τα οποία θα εξασφαλίσουν την παρέμβαση της Τουρκίας στην περιοχή (στα Βαλκάνια).

-Ο απόλυτος έλεγχος του Εύξεινου Πόντου και των Στενών κατέστη το βασικότερο στοιχείο της κλασικής κυριαρχίας του Οθωμανικού κράτους στην Αφροερασία... Συνοψίζοντας, τα Στενά αποτελούν τη σημαντικότερη πηγή στρατιωτικού πλεονεκτήματος της Τουρκίας.

-Με αυτή τη μορφή το Οθωμανικό κράτος, το οποίο πέρα από τη στρατιωτική ισχύ του εμπεριέχει και την κληρονομιά της ανθρωπότητας με όλες της τις αποχρώσεις, επιτελεί μία ιστορική αποστολή από την άποψη ότι έχει διαμορφώσει τον τελευταίο χάρτη του αρχαίου πολιτισμού.

-Η συχνά υποστηριζόμενη από το 1922 θέση για έναν Τουρκικό κόσμο (εκτεινόμενο) από την Αδριατική ως το Σινικό Τείχος... Η Τουρκία είναι αναγκασμένη να ασχολείται ταυτόχρονα και με την ίδια ένταση με πολλές περιοχές.

*** **

2) Εξωτερική πολιτική Ελλάδας

Αποσπάσματα για την εξωτερική πολιτική της Ελλάδας, από το βιβλίο του πρώην υπουργού

εξωτερικών **Νίκου Κοτζιά «Η εξωτερική πολιτική της Ελλάδας στον 21^ο αιώνα»**, Εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 2010:

-«Προκειμένου να προωθήσει μια χώρα τα εθνικά της συμφέροντα, οφείλει να έχει μια (μακροχρόνια) στρατηγική διασφάλισής τους σε ένα μεταβαλλόμενο περιβάλλον. Να διαθέτει ευέλικτες τακτικές στην υλοποίηση αυτής της στρατηγικής, δηλαδή, πολλαπλές εναλλακτικές».

-«Η Ελλάδα οφείλει να ακολουθήσει μια μακροχρόνια στρατηγική, ενεργητική και δημοκρατική... Να λαμβάνει υπόψη τα πραγματικά γεγονότα και συσχετισμούς, τις αντιφάσεις που κινούν τα πεδία δράσης της Ε.Ε.Π. Να μη φοβάται δυσκολίες και αντιθέσεις. Να φοβάται την αδράνεια. Την παθητικότητα. Τις εκτός τόπου και χρόνου, για την εποχή της παγκοσμιοποίησης, περί στάτους κβο, αντιλήψεις».

-«Η εξωτερική πολιτική συνδέεται με την εσωτερική δομή της ελληνικής κοινωνίας στη βάση των κοινών αρχών και αξιών που πρεσβεύει ο ελληνισμός. Οι αρχές και οι αξίες αποτελούν το κριτήριο διαμόρφωσης της εξωτερικής πολιτικής. Καθορίζουν τον τρόπο που προσδιορίζει η Ελλάδα τα εθνικά της συμφέροντα και τα συνδυάζει με το διεθνές γίνεσθαι. Η θεμελιακή αρχή είναι εκείνη της δημοκρατίας».

-«Σε κάθε περίπτωση αυτό που συγκρατώ είναι ότι η Τουρκία επιδιώκει να 'πάρει εδάφη'. Επιδίωξη που είναι κλασική, γεωπολιτική».

-«Στην ουσία, η Τουρκία εμφανιζόμενη ως να επιλύει τα προβλήματα στην περιοχή συνολικά, θεμελιώνει την απαίτησή της να λυθούν τα προβλήματα στην Ελλάδα και την Κύπρο με τον τρόπο που εκείνη επιθυμεί αφού θα έχει την καλή έξωθεν μαρτυρία... Με άλλα λόγια, η τουρκική φαντασίωση μεταβιβάζεται ως φαντασίωση σε τρίτους που καλούνται να κρίνουν συμπεριφορές και πρακτικές της Τουρκίας όχι με βάση τι πραγματικά έπραξε και πράττει, αλλά με τη βάση το τι διατείνεται ότι πράττει».

-Η απόκρουση της επιθετικότητας της Τουρκίας απαιτεί την εξής στρατηγική:

A) Τον ευρωπαϊκό πολιτισμό της Τουρκίας

B) Τη διαμόρφωση συμμαχιών

Γ) Τη διασφάλιση αντίβαρων στις τουρκικές προκλήσεις

-«Η κόκκινη γραμμή είναι στη στρατηγική των διεθνών σχέσεων ο πυρήνας μιας αποτρεπτικής πολιτικής. Δεν επιθυμώ να επιτεθώ, διότι δεν είναι αυτό στη φύση της εξωτερικής μου πολιτικής. Δεν θέλω, όμως, ούτε και να υποταχτώ, διότι κάτι τέτοιο δεν συνάδει με την Ιστορία και την ταυτότητά μου ως κοινωνίας. Είμαι έτοιμος να απαντήσω σε κάθε πρόκληση που θεωρώ ότι οφείλω να το κάνω και προειδοποιώ γι' αυτό έγκαιρα. Το πώς θα το κάνω εξαρτάται από τις συνθήκες στις οποίες θα αντιδράσω ευέλικτα και αποφασιστικά, αν χρειαστεί και εφόσον το κρίνω σκόπιμο, δηλαδή εντάσσεται στις χαραγμένες κόκκινες γραμμές. Αυτό που φροντίζω να κάνω σαφές είναι ότι ο φιλειρηνικός μου χαρακτήρας δεν συνεπάγεται υποχωρητικότητα. Ότι η επιθετικότητα που υπάρχει στην άλλη πλευρά δεν είναι αποδεκτή και δεν θα της επιτρέψω να εκδηλώνεται όποτε και όπως θέλει. Ότι, εάν εκδηλωθεί, θα έχει μεγάλο κόστος. Μεγαλύτερο από τα αναμενόμενα κέρδη».

-«Σε κάθε περίπτωση εξωτερική πολιτική δεν μπορεί να γίνει στη βάση συναισθηματικών ξεσπασμάτων. Απαιτείται νηφαλιότητα, εμπειρία, γνώσεις και σαφήνεια ως προς το συμφέρον της χώρας και πως μπορεί καλύτερα να υπηρετηθεί»